

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

'4822 Sayılı Kanunla değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 23. maddesi ikinci fıkrası birinci cümlesi 'Tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler, tüketici örgütleri ve Bakanlıkça açılacak davalar her türlü resim ve harçtan muaf'tır.' hükmünü içermektedir.

23. madde gerekçesinde 'Tüketici Mahkemelerinde dava açılmasını kolaylaştırmak için bu davaların vergi, resim ve harçtan muaf olmaları hükme bağlanmıştır' şeklinde madde gerekçesi açıklanmıştır.

Harçlar Devletin mahkemeler aracılığı ile yaptığı adli hizmete, ondan yararlananların katkısıdır. (492 Sayılı Harçlar Kanunu 25/I). Ancak kanunlarda belirtilen durumlarda harç alınır, kanunsuz harç alınmaz (Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı 16.11.1983 tarih 5/6). Bu ilkeyi teminat altına alan Anayasa'nın 73. maddesinin üçüncü fıkrasına göre vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülükler, kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Anayasa'nın 73. maddesinin gereği olarak, bir davada alınacak harçlarla oranları 491 Sayılı Harçlar Kanunu ile bu kanuna bağlı (1) sayılı tarifede gösterilmiştir.

Yargı harçlarını tayin eden 492 sayılı Kanun hükümleri, ilgililere iradeleri dışında, tek taraflı olarak, bazı mali külfetler yüklediğinden, kamu hukukundan, kamu düzenindenidir. Bu nedenle mahkemeler Kanunda ve Tarifede gösterilen harçları tahsile mecbur oldukları gibi, bunların dışında kendiliklerinden bir harç takdir ve talep edemezler. (Hüsnü Aldemir, Hukuk Davalarında Yargılama Giderleri, Ankara 2000, Shf. 176)

492 Sayılı Harçlar Kanunu'na göre yargılama harçları, başvurma harçlarını, celse harçlarını, karar ve ilam harçlarını kapsamaktadır.

Başvurma harcı, hukuk, ticaret davaları ile idari davalarda ve ihtilafsız yargı konularında ve icra dairesine başvuruda alınmaktadır.

Karar ve ilam harcı iki çeşit olup; bunlar maktu karar ve ilam harcı ile nisbi karar ve ilam harcıdır. Davacının maktu veya nisbi harca tabi olup olmaması, taraflar arasındaki uyuşmazlığın niteliğine bağlı olup, harç tarifesinde ayrıntılı gösterilmiştir.

23. maddedeki harçlarda muafiyet ilkesi yargı kararlarına da konu olmuş, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 15.03.2005 tarih ve 2005/17278 ' 4027 sayılı kararında '...Bu hüküm tüketicilerin ve tüketici örgütlerinin kolaylıkla dava açmalarını sağlama amacına yönelik olup, bu nedenle dava açarken bunlar harçtan sorumlu tutulmamışlardır. Yasa koyucunun maddeyi yasaya koyuş amacı nazara alındığında, tüketicilerin açtıkları davanın reddi veya haklarında açılan davanın aleyhlerine neticelenmesi halinde tüketicilerin harçla sorumluluğundan muafiyetleri gerekir' şeklinde hükmün amacını açıklamıştır.

23. maddenin madde gerekçesinden ve Yargıtay kararı içeriğinden tüketicilere açısından konulan harç muafiyetinin 'dava açmayı kolaylaştırmak' olarak açıklandığı,

Esas Sayısı : 2007/112

Karar Sayısı : 2010/5

ancakbu amacın gerçekte tüketicilerin dar gelirli olacakları ve parasal değeri düşükuyuşmazlıkların 4077 Sayılı Kanun kapsamında kaldığı gerekçesiyle bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır.

23. maddedeki harç muafiyetine ilişkin düzenleme 4077 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1995 yılında düzenlenmiştir.

1995 yılından 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4822 sayılı Kanun'a kadar gerçekten deKanun'un amacına uygun olarak parasal değeri düşük uyuşmazlıklar Kanun kapsamındaçözölmüştür.

2003 tarihinde kanun kapsamını oldukça genişleten 4822 sayılı Kanun değişikliği ileve de zaman içerisinde uygulamaya yön veren Yargıtay içtihatları sonunda TüketiciKanunu'nun kapsamı genişlemiş, gerçek kişi eşittir tüketici anlayışından hareketle,taraflardan birinin gerçek kişi olduğu neredeyse tüm hukuki uyuşmazlıkların TüketiciKanunu kapsamında kaldığı kabul edilmiştir.

15.03.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4822 Sayılı Kanunla 4077 Sayılı TüketicininKorunması Hakkında Kanun'da önemli değişiklikler yapmış ve 'konut' satışı da kanunkapsamına alınmıştır.

'Konut' kavramı Yüksek mahkeme kararlarına da konu olmuş, Yargıtay HukukGenel Kurulu 07.03.2007 tarih 2007/13 Esas, 2007/100 Karar sayılı ilamı ileyükleniciden daire satın alan kişilerin açtıkları tapu iptali, tescil, ayıp eksik iş vs. davalarınTüketici Mahkemesinde görüleceği karara bağlanmıştır.

Davamızın değeri davacı vekilinin 08.12.2004 tarihli dilekçesinde açıkladığı üzere 2.296.000.000.000 TL. dir.

Davacı vekili 20.06.2007 tarihli celsede tüketiciler harçtan muaf olduklarındanyatırdıkları harcın iadesini talep etmiştir. (Bu taleple 23. maddenin ikinci fıkrası mahkememizceuygulanacak madde haline gelmiştir.)

1995 yılında Kanun'un ilk yürürlüğe girdiği sırada parasal değeri düşük davaların görüleceğimahkeme olarak düşünülen ve bu amaçla dar gelirli tüketicilerin harçtan muaf olmalarınıöngören düzenleme, 2003 yılı değişikliği ile Tüketici Mahkemelerinin görev kapsamı genişletildiğinden düzenleme tarihindeki amacından uzaklaşmıştır.

Nitekim mevcut yargı kararlarıyla kat karşılığı inşaat sözleşmesinde müteahhithissesine düşen dairenin 3. kişiye satılması halinde bu kişiler arasında açılacak davalarTüketici Mahkemelerinde, aynı binada arsa sahibi hissesine düşen dairelerle ilgiliuyuşmazlıklar genel mahkemelerde harç ödenmek suretiyle görülmektedir. Bu durumda aynıbinada müteahhitten daire satın alan harç ödeme yükümlülüğü olmamakta, arsa sahibindendaire satın alan, Harçlar Kanununda gösterilen harçları ödemek zorunda kalmaktadır. Buifilidurumun Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Genel olarak da; mahkemelerde görülen davalarda davacının sıfatına -somut olaydatüketici- göre harç muafiyeti tanınmasının kanunlar önünde eşitlik ilkesine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzerindenlerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. (Anayasa md. 10)

Demokrasinin üç vazgeçilmez ilkesinden biri olan eşitlik ilkesi, insanın insan olması dolayısıyla doğuştan var olan değerini ve onurunu korumaktadır. Bu hak dolayısıyla herhangi bir niteliğe ve ölçüye dayanılarak insanlar arasında ayırım yapılamaz, insanlar arasında kanunların uygulanması açısından hiçbir ayırım gözetilemez.

4077 Sayılı Kanun'un 1995 yılında konulması aşamasında, Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu üyelerinden ve yine Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinden milletvekilleri, harç muafiyeti düzenlemesinin Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu gerekçesi ile muafiyet şerhi yazmışlardır.

Harçtan muafiyet ilkesi Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen Sosyal Hukuk Devleti anlayışına da aykırıdır.

Hukuk Devleti anlayışı bir kısım Anayasa Mahkemesi Kararlarında şu şekilde yer almıştır:

'Hukuk Devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hakları koruyucu, adil bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini zorunlu sayan ve bütün faaliyetlerinde hukuka ve Anayasaya uyan devlet demektir' (Anayasa Mahkemesi kararı 11.10.963, 124/243)

'Hukuk Devleti, hukukun üstünlüğü temeli üzerine oturan, kanun önünde eşitlik butemelde esaslı bir unsurdur' (AMK. 19.04.1966, 1/21)

'Hukuk Devleti, her eylem ve işlemi hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, kanunların üstünde kanun koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinden uzaklaştığında geçersiz kalacağını bilen devlettir' (AMK. 27.03.1986, 31/11)

Hak aramada eşitlik ilkesine aykırı kanun düzenlemesinin, Hukuk Devleti ilkesine aykırı olduğu düşünülmektedir.

TALEP: Açıklanan nedenlerle; 4822 Sayılı Kanunla değişik 4077 Sayılı Kanunun 23. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'Tüketici Mahkemeleri nezdinde, tüketiciler, tüketici örgütleri ve Bakanlıkça açılacak davalar her türlü resim ve harçtan muaftır.' Cümlesinin Anayasanın 2., 10. ve 172. maddelerine aykırı olduğu, davalı OYAK Genel Müdürlüğü vekilinceileri sürülmekle beraber mahkememizce de aynı sonuca varıldığından anılan maddenin iptali için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 150. ve devam eden maddeleri gereğince Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir."